

Autor: Allan C. Brownfeld

Obvinění kritiků Izraele z „antisemitismu“, s cílem umlčet otevřenou debatu o americké politice na Středním východě, patří už dlouhá léta k osvědčeným postupům.

V široce diskutovaném článku „J'Accuse“ (*Commentary*, září 1983), obviňuje Norman Podhoretz přední americké novináře, noviny i televizní sítě z „antisemitismu“ kvůli způsobu zpravodajského pokrývání války v Libanonu a kritice chování Izraele. Mezi takto obžalované patří Anthony Lewis z *The New York Times*, Nicholas von Hoffman, Joseph Harsch z *The Christian Science Monitor*, Rowland Evans, Robert Novak, Mary McGrory, Richard Cohen a Alfred Friendly z *The Washington Post* a mnoho dalších. Tito jednotlivci a jejich mediální organizace nemuseli čelit kritice kvůli nepravdivému informování nebo slabých novinářských standardům – namísto toho se jim dostalo nálepky antisemitů.

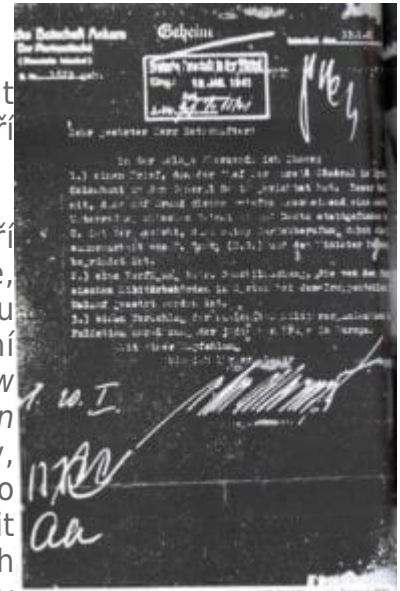
Podhoretz deklaroval: „... První krok na cestě k moudrosti představuje v tomto případě poznání, že se musíme zabývat očerňováním Izraele, nikoli chováním Izraelců, jež ho vyvolalo... Čelíme erupci antisemitismu.“

Abychom Normana Podhoretze a další jemu podobné pochopili, musíme si nejprve uvědomit, že obsah termínu antisemitismus prošel výraznou proměnou. Donedávna byli takto označovanými provinilci zpravidla lidé iracionálně nesnášející Židy a judaismus. Dnes se však používá naprosto odlišně – způsobem ohrožujícím nejen svobodu slova, ale také samotný obsah pojmu antisemitismus.

Antisemitismus nyní označuje jakoukoliv opozici ke krokům či zájmům Izraele. Začátek tohoto procesu se částečně datuje ke knize předáků ADL Arnolda Forstera a Benjamin R. Epsteina z roku 1974 *The New Anti-Semitism*. Podstatou tohoto „nového“ antisemitismu není podle autorů nezbytně nepřátelství k Židům jako takovým nebo judaismu, ale kritický postoj k Izraeli a jeho politice.

O pár let později prohlásil tehdejší prezident ADL Nathan Perlmutter: „V poslední době došlo k proměně amerického antisemitismu. Kdysi v této zemi tak běžná primitivní protižidovská nenávisť se stala pasé... Jeden průzkum za druhým ukazuje, že Židé patří k nejctěnějším skupinám v Americe.“

„Semitsky neutrální pózy“

Kopie dopisu německému atašé v Istanbulu zmiňující nabídku na spolupráci ze strany „Národní vojenské organizace v Palestině“

DĚLSKÝ POTÁPĚČ

Perlmutter však zdaleka předsudky neoznačil za překonané – namísto toho je znovu definoval. Pokračoval:

Mírový proces na Středním východě představuje pro židovské zájmy minové pole... Židovské zájmy se střetávají se semitsky neutrálními pózami lidí, kteří mají za to, že pokud by jen Izrael ustoupil tu nebo onde, jako mávnutím kouzelného proutku by napětí na Středním východě zmizelo a západní dálnice ke strategickým zájmům a ziskům by byla bezpečná. Ale za cenu jaké újmy na izraelské bezpečnosti? Pro dnešní Židy je upřímně řečeno důležitější jejich bezpečnost než výsledky průzkumů....

Perlmutter zaměnil termín „židovské zájmy“ za jeho skutečný význam: „izraelské zájmy“. Tímto novým vymezením pojmů vytvořil situaci, kdy se každý kritik Izraele ipso facto stává „antisemitou“.

Užívání označení „antisemita“ k umlčení odpůrců není ničím novým. Uznávaná novinářka Dorothy Thompsonová – jedna z nejranejších odpůrkyň nacismu – se brzy po jeho vzniku stala kritickou k politice státu Izrael. Navzdory svému udatnému boji proti Hitlerovi se i ona stala terčem obvinění z „antisemitismu“. V dopise pro *The Jewish Newsletter* z 6. dubna 1951 napsala:

Neměli bychom ztrácet ze zřetele extrémní nebezpečí plynoucí pro Izrael z označování lidí jako jsem já za antisemity... **Stát Izrael se musí naučit fungovat ve stejné atmosféře svobodné kritiky jako každý jiný stát na světě... Následkem těchto tlaků existuje v naší zemi řada témat, o nichž píší novináři zbaběle a se zábranami.** Lidé však nejsou rádi zbabělci; pokaždé když se člověk poddá tlaku, vyvolá to u něj pohrdání sebou samým, které postupně směřuje proti těm, kteří jej způsobili.

A 25 let později sloupkař Carl Rowan (*Washington Star*, 5. února 1975) píše:

Když jsem psal svůj sloupek o podle mě postupně upadající podpoře pro Izrael v tomto městě, nedělal jsem si sebemenší iluze ohledně očekávaných reakcí. Připravoval jsem se na záplavu dopisů mně i redakci, vinících mě z „antisemitismu“.... Přišla pošta však překonala má nejhorší očekávání... Takové nepodložené plačtivé spílání je nejjistějším způsobem, jak udělat z přátel nepřátele.

Jen málo Američanů si ale je vědomo dlouhodobého – trvajícího od konce 19. století dodnes –

spojenství mezi sionisty a skutečnými antisemity: od plánovačů pogromů v carském Rusku až po samotné nacistické Německo. Studium dějin nám objasní náklonost mnohých sionistických vůdců k antisemitům.

Theodor Herzl

Když pracoval zakladatel moderního politického sionismu Theodor Herzl jako pařížský korespondent pro vídeňské noviny, udržoval blízký kontakt s předními antisemity své doby. Ve své biografii Herzla *Labyrinth exilu* Ernst Pawel dokládá, že lidé, kteří financovali a vydávali týdeník *La Libre Parole*, věnovaný „obraně katolické Francie před ateisty, republikány, zednáři a Židy“ pravidelně zvali Herzla k sobě domů.

O konkrétních konzervativcích a jejich publikacích Pawel píše, že Herzla tito muži a jejich myšlenky „nanejvýš zaujali“:

La France Juive [Édouarda Drumonta] označil za vynikající představení a vyvolalo v něm – podobně jako o deset let později neblaze proslulá *Dühringova Židovská otázka* – silné a rozporuplné emoce... 12. června 1895 si uprostřed práce na *Der Judenstaat* (Herzl) do svého deníku poznamenal: „za velkou část své současné konceptuální svobody vděčím Drumontovi, je to totiž umělec.“ Kompliment se jeví jako přehnaný, Drumont však Herzelovi oplatil následujícího roku pochvalnou recenzí jeho knihy v *La Parole Libre*.

Nakonec podle Pawela „Paříž Herzla změnila, a francouzští antisemité podkopali ironické sebeuspokojení židovského rádoby-góje.“ Přesto však Herzl nevnímal antisemitismus jen negativně. V soukromém dopise Moritzi Benediktovi z konce roku 1892 píše: „Nepovažuji antisemitské hnutí v celkovém hodnocení za škodlivé. Omezí okázalé předvádění nápadného bohatství, bezskrupulózní chování židovských finančníků a svým způsobem přispěje k osvětě Židů... V tomto ohledu se naše postoje příliš neliší.“

Herzlovu knihu *Der Judenstaat* (*Židovský stát*) tehdejší přední Židé – kteří se považovali za francouzské, německé, anglické nebo rakouské občany a náboženské Židy bez sebemenšího zájmu o samostatný židovský stát – vcelku jednohlasně odsoudili. Antisemité z ní naopak byli nadšení. Herzelovy argumenty byly podle Pawela „v podstatě k nerozeznání od standardních antisemitských“. Jedna z prvních recenzí se objevila v bratislavském antisemitském časopise *Westungarischer Grenzboten* vydávaném Ivánem von Simonyim, členem maďarského parlamentu. Chválil zde knihu i Herzla – dokonce ve svém nadšení poctil autora osobní návštěvou. Herzl si do deníku zapsal:

Navštívil mě můj podivný fanoušek, bratislavský antisemita Iván von Simonyi. Velice rtuťovitý a hovorný šedesátník se zvláštní náklonností k Židům. Plynule přecházel od naprosto racionálních pozic k úplným nesmyslům, věří v autenticitu

obvinění z rituálních vražd a zároveň přichází s velice smysluplnými moderními ideami. Zbožňuje mě.

Po barbarském kišiněvském pogromu z dubna 1903 (v původním článku bylo chybně uvedeno datum 1901, pozn. DP), kdy byly zabity či zraněny stovky Židů, odjel Herzl do Ruska vyjednávat s **V. K. von Plevem**, ruským ministrem vnitra zodpovědným za rozdmýchání pogromu. Herzl řekl židovskému kulturnímu předákovi **Chaimu Žitlovskému**: „Dostal jsem od von Pleveho zcela závazný slib, že nám do 15 let zajistí smlouvu k Palestině. Pod jedinou podmínkou: revolucionáři musí zastavit svůj boj proti ruské vládě.“

Žitlovský – rozhněvaný kvůli jeho vyjednávání s vrahem Židů a s vědomím, že se Herzl nechal přechytračit – jej přesvědčil myšlenku zavrhnout. Přesto se však sionističtí vůdci v Rusku shodovali s vládou, že skutečná odpovědnost za pogromy padá na židovský **Bund**, socialistickou skupinu volající po demokratických reformách carského režimu. Sionisté si naopak přáli, aby se Židé v ruské politice neangažovali, dokud nebude čas odejít do Palestiny.

Šéf moskevské tajné policie **S.V. Zubatov** nahlížel na sionismus příznivě jako na cestu k umlčení židovských odpůrců utlačitelského carského režimu. Ve své knize *Osud Židů* **Roberta Straussová Feuerlichtová** píše, že:

Náčelníku policie Zubatovovi se sionismus velice zamlouval – stejně jako všem antisemitům – neboť přesouval židovský problém jinam. Zubatov i sionisté chtěli zlikvidovat Bund: Zubatov na ochranu své země, sionisté na cestě k vytvoření vlastní. Úspěch sionismu se odvíjí od míry židovské bídy; čím horší situace, tím větší chuť emigrovat. Vylepšit podmínky v Rusku bylo pro sionisty naprosto nejhorší možností. Sionisté pracovali pro Zubatovova jako špióni a agenti v Bundu...

Ve své knize *Historie a náboženství Židů* **Israel Shahak** (Jisra'el Šachak) zdůrazňuje:

Mezi antisemity a sionisty vždy existovaly blízké vazby; stejně jako někteří evropští konzervativci se sionisté domnívali, že mohou ignorovat „démonický“ charakter antisemitismu a využívat antisemity ke svým vlastním cílům... Sám Herzl se spojil s neblaze proslulým hrabětem von Pleve, antisemitským ministrem cara Mikuláše II.; Žabotinský uzavřel dohodu s Petljurou, reakcionářským ukrajinským předákem, jehož síly zmasakrovaly mezi lety 1918-1921 asi 100 000 Židů... Asi nejvíce šokujícím příkladem pak je nadšení německých sionistů nad nástupem Hitlera k moci. Sdíleli totiž jeho víru v klíčovou roli „rasy“ a nepřátelství k asimilaci Židů mezi „Árijce“. Gratulovali Hitlerovi k jeho triumfu nad společným nepřítelem – silami liberalismu.

DĚLSKÝ POTÁPEČ

„My Židé“

Německý sionistický rabín **Dr. Joachim Prinz** – který později emigroval do Spojených států, kde se stal viceprezidentem Světového židovského kongresu a předsedou Světové sionistické organizace – vydal v roce 1934 knihu *Wir Juden* (My Židé) na oslavu Hitlerovy tzv. německé revoluce a porážky liberalismu. Napsal:

Význam německé revoluce pro německý národ se nakonec stane zřejmým pro ty, kdo ji provedli a stvořili její podobu. Pro nás musí být její význam jasně deklarován: liberalismus je ztracen. Jediná forma politického života vedoucí k židovské asimilaci byla poražena.

Vítězství nacismu pro Židy asimilaci i mezináboženské sňatky vyloučilo. „Nijak kvůli tomu netruchlíme,“ prohlásil Dr. Prinz. Ve skutečnosti, že se Židé museli coby Židé identifikovat, viděl „naplnění našich přání.“ Dodává:

Chceme nahradit asimilaci novým zákonem: deklarací příslušnosti k židovskému národu a rase. Stát vybudovaný na principu čistoty národa a rasy může respektovat jedině Žid, který se přihlásí k příslušnosti k vlastnímu druhu. Jakmile tak učiní, už nikdy nebude moci pociťovat ke státu nedokonalou loajalitu. Stát nemůže stát o jiné Židy než o ty, kteří se sami přihlásí ke svému národu...

Doktor Shahak porovnává Prinzovy rané sympatie k nacismu s ostatními, kteří sdíleli sionistickou vizi, aniž by si plně uvědomovali možné následky: „Dr. Prinz si pochopitelně jako mnozí další ranní příznivci nacismu neuvědomoval, kam hnutí směřuje...“

Návrh sionisticko-nacistického spojenectví

Přesto ještě ke konci roku 1941 sionistická skupina **Lechi** – jeden z jejíchž vůdců **Jicchak Šamir** se později stal izraelským premiérem – kontaktovala nacisty jménem své otcovské organizace **Irgun** (Národní vojenská organizace). Námořní atašé na německém velvyslanectví v Turecku předal návrhy Lechi svým nadřízeným v Německu. Stálo v nich mj.:

V projevech a výrocích předních státníků nacionálně socialistického Německa se často objevuje tvrzení, že nezbytným předpokladem pro vznik Nového evropského řádu je radikální řešení židovské otázky evakuací. Evakuace židovských mas z Evropy je podmínkou vyřešení židovské otázky. Tu lze umožnit a dokončit jedině přesídlením těchto mas do židovské domoviny v Palestině a zřízením židovského státu v jeho historických hranicích.

Návrh Lechi pokračuje: „Národní vojenská organizace... je dobře obeznámena s dobrou vůlí německé říšské vlády k sionistickým aktivitám v Německu a sionistickým plánům emigrace.“ A dodává:

Zřízení historického židovského státu na národním a totalitním základě, smluvně spojeného s Německou říší by bylo v zájmu budoucího posílení německých pozic na Blízkém východě... Národní vojenská organizace v Palestině nabízí aktivní účast ve válce na německé straně... Spolupráce izraelského osvobozenického hnutí by byla také v souladu s jedním z nedávných projevů říšského kancléře, v němž pan Hitler zdůraznil ochotu vstoupit do jakéhokoliv spojenectví či spolupráce za účelem izolace a porážky Anglie.

Nacisté návrh zamítli, jelikož údajně pokládali vojenskou sílu Lechi za „zanedbatelnou“ (viz také: M. Weber, „Zionism and the Third Reich“ in *The Journal of Historical Review*, vol. 13 č. 4 červenec/srpen 1993 s. 29-37.)

Rabín David J. Goldberg se ve své knize *To the Promised Land: A History of Zionist Thought* zabývá životem a myšlením vůdce revizionistické větve sionismu, **Vladimíra Žabotinského**, který velice ovlivnil mj. **Menachema Begina**. Píše:

Základním principem Žabotinského politické filozofie je služba všech ostatních ohledů konceptu domoviny: věrnost charismatickému vůdci a podřízení třídního konfliktu národním cílům. Když byl o 20 let později obviňován z napodobování Hitlera a Mussoliniho, cítil se Žabotinský dotčen. A oprávněně: on přišel s podobným konceptem už před nimi... Vzhledem k jeho oblibě Garibaldiho teze, že „na světě není vyšší hodnoty než národa a vlasti“ nás nepřekvapí, že navrhoval spojenectví s antisemitským ukrajinským nacionalistou. V roce 1911 v eseji „Ševčenkovo výročí“ oslavoval xenofobního ukrajinského básníka pro jeho nacionalistického ducha, navzdory „výbuchům divoké zuřivosti proti Polákům, Židům a dalším sousedům“ a za potvrzení toho, že ukrajinská duše má „nadání pro nezávislou kulturní tvořivost dosahující těch nejvyšších a nejvznešenějších výšin.“

V recenzi knihy *In Memory's Kitchen: A Legacy From The Women of Terezin* pro *The New York Times Book Review* poznamenává Lore Dicksteinová, že „Anny Sternová byla jedna z těch šťastných. V roce 1939 po měsících tažanic s nacistickou byrokracií s německými okupanty v patách uprchla s malým synkem z Československa a emigrovala do Palestiny. V té době nacisté emigraci podporovali. ‚Jste sionistka?‘, zeptal se jí Hitlerův specialista na židovskou otázku Adolf Eichmann. ‚Ja wohl,‘ odpověděla. ‚Dobře. I já jsem sionista. Chci, aby všichni Židé odešli do Palestiny,‘ uzavřel Eichmann.“

DĚLSKÝ POTÁPĚČ

„Blízký vztah“

Dobré vztahy a blízkou spolupráci sionistů s nacisty komentovala řada autorů. Obě ideologie uvažují o Židech v etnické a národní rovině. Nacistický teoretik Alfred Rosenberg dokonce často citoval sionistická díla na podporu svých tvrzení o neslučitelnosti židovství a německví.

Ve své studii *The Meaning of Jewish History* přináší rabín Jacob Agus toto zhodnocení:

Ve své extrémní podobě se politický sionismus shodoval s obrozeným antisemitismem v těchto bodech:

1. Emancipace evropských Židů byla omylem.
2. Židé mohou v Evropě působit jedině jako rozvratné vlivy.
3. Bez ohledu na rozdílnou politickou příslušnost náleželi všichni Židé světa k jednomu národu („folk“).
4. Všichni Židé byli – na rozdíl od evropských národů – jedineční a nepřizpůsobiví.
5. Antisemitismus představoval přirozené – a tedy nevykořenitelné – vyjádření národního smýšlení evropských národů.

Nacistický teoretik Rosenberg – následkem svého přesvědčení popraven v Norimberku za válečné zločiny – při výslechu prohlásil, že studoval díla židovských historiků [IMT, vol. 11, s. 451-452]. Pokračoval:

Přišlo mi, že po éře štědré emancipace v rámci národních hnutí 19. století nalezla významná část židovského národa cestu zpět k vlastní tradici a přirozenosti, a stále více a více se vědomě segregovala od Nežidů. Otázka byla probírána na mnoha mezinárodních kongresech a především jeden z duchovních vůdců evropského Židovstva (Martin) Buber prohlašoval, že Židé by se měli vrátit na asijskou půdu – jedině tam totiž lze nalézt kořeny židovské krve a národního charakteru.

Dlouhodobé spojenectví

Nacista Feyenwald v roce 1941 otiskl následující slova sionistického historika a autora Simona Dubnowa:

Asimilace je běžnou zradou proti praporu a ideálům židovského národa... Nelze se „stát“ příslušníkem národní skupiny jako rodina, kmen či národ. Lze nabýt práva a privilegia občanství cizího národa, nelze si však přisvojit i jeho národnost. Jistě – emancipovaný francouzský Žid si říká Francouz židovského vyznání. Znamená to

však, že se stal příslušníkem francouzského národa, vyznávajícím židovskou víru? Vůbec ne... Žid... i když se narodí ve Francii a žije tam, zůstává navzdory tomu příslušníkem židovského národa.

Sionisté opakovaně zdůrazňovali – a pokračují v tom dodnes – že z jejich pohledu pobývají Židé v exilu mimo „židovský stát“. Přední sionistický autor **Jacob Klatzkin** vyhlásil: **„Jsme cizinci, cizí lidé ve vašem středu, a zdůrazňujeme, že tento stav hodláme zachovat.“** Tato sionistická perspektiva byla mezi Židy od svého vzniku až dodnes menšinovou.

Když se termín antisemitismus lehkovážně užívá k umlčení kritiků izraelské vlády a jejích akcí, měli bychom zmínit dlouholetou historii spojení sionismu se skutečnými antisemity, jež funguje právě díky sdílenému náhledu na Židy, který ale většina Židů v Americe i jinde ve světě vždy odmítala.

Tato zřídka zmiňovaná kapitola dějin si zaslouhuje pozornost, jelikož vrhá světlo na řadu stále relevantních faktů – jak ohledně středovýchodní politiky, tak skutečné povahy Židů a judaismu.

Zdroj: Allan C. Brownfeld. „Zionism and Anti-Semitism: A Strange Alliance Through History,“ *The Journal of Historical Review*, roč. 18 č. 1 leden/únor 1999, s. 22-27.

O autorovi

Allan C. Brownfeld je přispěvatelem a zástupce šéfredaktora *Lincoln Review*, časopisu vydávaného The Lincoln Institute for Research and Education a šéfredaktorem čtvrtletníku *The Issues*, vydávaného American Council for Judaism. Výše publikovaný článek byl převzat z časopisu *The Washington Report on Middle East Affairs*, červenec/srpen 1998.